

L'EVOLUCIÓ DE L'ATUR A BARCELONA I A L'ÀREA METROPOLITANA.

Redacció de "Barcelona Economia", Àrea d'Economia i Empreses, Ajuntament de Barcelona.

La revista "Barcelona Economia", que edita trimestralment l'Ajuntament de Barcelona, va publicar en el número 20, corresponent al quart trimestre de 1993, una monografia sobre l'evolució de l'atur a Barcelona i l'àrea metropolitana que, a més a més d'oferir una interessant lectura comparada entre les dades de l'INEM i de l'EPA, és a dir entre l'atur registrat i l'atur estimat, donava informació sobre l'evolució de l'atur juvenil i per sexes, i també per sectors de producció.

Atès el seu interès i atès que l'atur és en si mateix un problema social que comporta a la vegada conseqüències sobre les polítiques socials, hem demanat als autors d'aquell treball permès per reproduir-lo. Els autors han tingut l'amabilitat, a més de facilitar-ne una major difusió, d'actualitzar algunes de les dades, fet especialment significatiu pel canvi que s'observa en l'actual conjuntura econòmica. En el número 21 de "Barcelona Economia", corresponent al primer trimestre de 1994, una nova monografia centrada en la gestió de l'atur i en el funcionament de l'INEM aporta dades més específiques per els interessats.

Tot i la insistència amb què els especialistes comparen la crisi econòmica que actualment ens colpeja, juntament amb la major part de les economies occidentals, amb la darrera crisi viscuda coincidint amb els anys de la transició política i fins a mitjan dels vuitanta, el cert és que els punts en comú són escassos, els factors desencadenants diferents i l'entorn i els condicionants externs incomparables. I fins i tot els camins per sortir-ne.

Possiblement aquesta insistència s'hagi de buscar per l'impacte de la crisi sobre l'ocupació i el mercat de treball en general. Un impacte comparable -i segons com es miri superior- al de l'anterior crisi. Unes taxes d'atur sobre població activa de l'ordre del 23-24 per cent a Espanya i del 21-22 per cent a Catalunya i província de Barcelona, segons l'Enquesta de Població Activa de l'INE, són xifres que no poden deixar indiferent ningú i que ens remetien necessàriament a les dels anys 1983-85.

Per a aquells que consideren que aquestes dades estan sobrevalorades - recordem que són el resultat d'enquestes trimestrals - es pot recórrer a les dades d'atur registrat de l'INEM. Segons aquesta font, l'any 1993 acabarà amb unes taxes d'atur a l'entorn del 17,5 per cent a Espanya, del 14 per cent a Catalunya i a la província de Barcelona i aproximadament d'un 12 per cent a Barcelona. La diferència és substancial, alhora que les dues fonts posen de relleu el fort impacte negatiu que la crisi ha tingut en la destrucció de llocs de treball. Les discrepàncies entre xifres són lògiques i escassament transcendents atès que les dues sèries apunten la mateixa tendència. Amb això no es vol pas dir que el milió de persones que es declaren en atur i que no estan registrades com a desocupades, no ho siguin efectivament o ho siguin menys que les registrades. Aquesta discussió sobre "l'estoc" d'aturats ens sembla relativament irrellevant al costat d'aquelles dades que ens diuen que durant el darrer any l'atur registrat ha aug-

mentat a un ritme de 1.000 persones/dia pel conjunt d'Espanya. Una taxa de creixement només comparable a les del bienni 1981-82, i que afortunadament sembla ja controlada.

Relació entre atur estimat i atur registrat

Les dades dels darrers anys posen de manifest que quasi sempre l'atur estimat resulta ser superior al registrat. I és lògic perquè -a banda d'altres consideracions- els requisits i les obligacions formals per ser considerat aturat o declarar-se desocupat per l'EPA són incomparablement menors que els que exigeix l'INEM. Simplificant molt, podríem dir que mentre que en el primer cas es tracta d'un exercici purament subjectiu, en el segon s'exigeix amb més o menys èxit provar que no es té ni es troba feina malgrat buscar-ne activament.

Aquest diferencial entre les dues sèries varia significativament segons la fase del cicle econòmic i segons els àmbits. Així, en el període 1980-93, la relació aturats estimats/aturats registrats pel conjunt d'Espanya ha variat des d'un -4,0 per cent l'any 1987 a un 40 per cent el 1993. Aquest interval entre valors extrems ha estat més ampli encara a Catalunya -d'un 3,3 a un 58 per cent- i a la província de Barcelona -d'un 7,5 a més d'un 65 per cent. És a dir, durant la fase ascendent del cicle el diferencial es redueix sensiblement, mentre que augmenta de forma espectacular en els moments de recessió.

Monografies

Explicar aquestes diferències no és una tasca que es pugui abordar amb quatre línies ni és l'objectiu d'aquesta anàlisi. Però tampoc n'hem de renunciar a apuntar alguns trets al respecte. Així, i de forma molt general, aquest biaix a favor de l'atur estimat s'explica bàsicament -com ja s'ha apuntat- pel grau de subjectivitat dels enquestats que, en conjuntures difícils, tendeixen a precaritzar encara més la seva situació, mentre que els sistemes de control que imposa l'INEM als aturats que es volen registrar arriben a ser dissuasius per a tots aquells que no cobren prestació i que no tenen una necessitat imperiosa de treballar o que no estan disposats a desenvolupar segons quines feines. El pes de l'economia submergida, més o menys important segons la fase del cicle econòmic i l'estructura productiva de cada àmbit, és el coixí de moltes persones considerades aturades per l'EPA i alhora és un recurs cada cop menys compatible amb ser aturat registrat a l'INEM.

En definitiva, és difícil decantar-se per una o altra font quan s'ha d'escollir aquella que reflecteixi millor la realitat. Possiblement podríem convenir que es troba en un punt intermedi entre les dades de l'EPA -cota màxima- i les de l'INEM -cota mínima. No tots els aturats s'apunten a l'INEM, ja sigui perquè han deixat de buscar feina de forma activa i constant -el percentatge d'aturats "desanimats" augmenta en períodes de crisi- o perquè no confien que l'INEM els aconseguirà una feina adient. Contràriament, hi ha moltes persones que tot i tre-

ballar, pel fet que es tracta d'una feina encoberta, provisional, de temporada, a temps parcial, etc., no volen ni han de figurar a l'INEM però declaren a l'EPA que no treballen. També es declaren en situació d'atur aquelles persones sense feina que no la busquen de forma activa. A més del nombre d'aturats, el d'inactius és un col·lectiu que augmenta espectacularment en èpoques de crisi econòmica.

Hom podria concloure que la major part dels incrits com a aturats als registres de l'INEM hi figuren per poder rebre la prestació corresponent. Això explicaria que la cobertura sigui tan elevada. Sense rebatre del tot aquest argument -molt estès popularment- cal recordar que en els darrers anys moltes persones desocupades han passat a cobrar subsidis sense mantenir-se com a aturats en demanda d'ocupació. Seria el cas de milers de persones acollides a plans de pre-jubilació. A més a més, l'INEM ja no és l'única ni la millor oficina de col·locació. La funció d'intermediació que tradicionalment desenvolupa en règim pràcticament de monopoli, darrerament s'ha desenvolupat també a través d'altres institucions -entre elles el mateix Ajuntament de Barcelona- a través dels programes del F.S.E.

Evolució de la població activa i dels seus components

Abans d'encarar una anàlisi amb detall de les dades d'atur, cal recordar -encara que sigui de forma molt superficial- quina ha estat l'evolució de la població activa durant aquest mateix

període. Hi ha una certa tendència a obviar aquesta qüestió, d'altra banda cabdal. Perquè no és correcte equiparar els 2,7 milions d'aturats registrats a Espanya en acabar el 1993 amb un nombre semblant de final de 1985, sense tenir present que la població activa en aquests darrers vuit anys ha augmentat en més de 2 milions de persones, fins a superar els 15,4 milions l'estiu del 93.

Segons l'EPA, l'evolució de la població activa ha estat molt similar a la província de Barcelona i a Catalunya, amb un augment entre el 1980 i el 3r trimestre de 1993 al voltant del 13-14 per cent. A Espanya, en canvi, ha estat sensiblement superior, proper al 20 per cent. Aquesta diversitat de ritmes de creixement és imputable bàsicament a una menor taxa d'activitat al conjunt d'Espanya a començament del període com a conseqüència d'una incorporació més tardana de la dona al mercat de treball al conjunt del país que no pas a Catalunya.

Evolució de la població activa

(Números índex)

Període	Prov. Barcelona	Catalunya	Espanya
31-XII-1980	100,0	100,0	100,0
31-XII-1986	102,7	103,3	108,1
31-XII-1987	108,5	108,0	112,7
30-IX-1993	114,3	114,4	119,8
31-XII-1993	115,5	115,7	120,5

Aquest augment de la població activa ha tingut un impacte diferent sobre el nombre d'ocupats i aturats segons els àmbits. Vegem-ne alguns exemples:

- Malgrat el major creixement de la població activa a Espanya durant els

anys 1980-1993 en relació amb el registrat a Catalunya i província de Barcelona, l'augment de la població ocupada ha estat més moderada i homogènia a tots els àmbits. En tot cas, i deixant de banda els màxims assolits durant el període, es podria parlar d'una evolució més positiva a Catalunya que al conjunt d'Espanya.

- Com que l'augment de població activa no s'ha traduït en un augment semblant de la població ocupada, el resultat ha estat un augment del nombre de desocupats. Així, mentre el nombre d'aturats segons l'EPA a la província de Barcelona i Catalunya en acabar el 3r trimestre de 1993 era aproximadament un 60 i un 67 per cent superior, respectivament, al del 1980, a Espanya havia augmentat gairebé un 120 per cent.

- A banda de l'evolució quantitativa del període, cal insistir en la diferent evo-

el 1993 a tots els àmbits. Si considerem el nombre d'aturats registrats a final de cada any, el màxim absolut es retarda dos anys -passa al 1986- per a la província de Barcelona i per a Catalunya, i al 1987 per a Espanya. Ara per ara la crisi no ha portat a superar aquests màxims i és improbable que se superin al llarg del 1994 si es confirmen les previsions de recuperació de la taxa de creixement del PIB i especialment perquè el control que aplica l'INEM als aturats inscrits és molt més rigorós que en el passat. A banda de l'impacte a curt termini de la reforma laboral i les noves modalitats de contractació que preveu.

-Òbviament, en tots els àmbits es detecta una disminució de la població ocupada del 1980 al 1986-87, paral·lelament a un augment de l'atur -sigui estimat o registrat. Posteriorment, durant el període 1987-91 de fort creixement de l'economia i de l'ocupació, el nombre d'aturats tendeix a disminuir però no aconsegueix situar-se per sota del nivell de 1980. És a dir, que la disminució de la taxa d'atur durant la segona meitat dels vuitanta reflecteix el fet que el mercat de treball absorbeix una part de les noves incorporacions fruit de l'augment de la població activa, però no assoleix disminuir el nombre absolut d'aturats que hi havia al 1980.

Evolució de l'atur registrat juvenil i per sexes

Així com l'EPA només ens permet disposar de dades provincials com a àm-

bit territorial més reduït, les dades de l'atur registrat són disponibles per a Barcelona i les diferents comarques de la Regió I. És per aquesta raó que utilitzarem aquest registre per a la nostra anàlisi de l'evolució de l'atur a Barcelona ciutat, a la Regió I com a regió metropolitana i a Catalunya com a marc de referència.

A final de 1993, l'augment del nombre d'aturats registrats a Barcelona era d'aproximadament un 53 per cent en relació amb l'existent a finals de 1980. Aquest és un augment clarament superior al registrat al conjunt de la Regió I i a Catalunya. Al mateix temps s'acosta molt més a l'evolució de l'atur estimat que no pas a la resta d'àmbits.

Algunes de les raons que expliquen aquest ritme superior de creixement de l'atur a Barcelona, especialment durant el primer quinquenni dels vuitanta, ens remeten en primer lloc a l'origen indus-

Evolució de la població aturada segons l'EPA

(Números Índex)

Període	Prov. Barcelona	Catalunya	Espanya
31-XII-1980	100,0	100,0	100,0
31-XII-1984	170,3	171,1	177,1
31-XII-1990	100,2	103,9	149,6
31-XII-1993	169,9	179,2	227,3
30-VI-1994	170,3	178,7	232,2

lució interna de les sèries segons els àmbits geogràfics considerats. Especialment de la de l'atur. La cota màxima d'aturats a la província de Barcelona i a Catalunya se situa a finals de 1984, mentre que a Espanya és dos anys més tard (ens referim sempre a dades de l'EPA del 4t trimestre de cada any) i s'assoleixen ja nous màxims el 1992 a Espanya i previsiblement

Evolució de l'atur registrat

(Números índex)

Període	Barcelona	Regió I	Catalunya
31-XII-1980	100,0	100,0	100,0
31-XII-1986	223,5	188,4	196,5
31-XII-1991	117,9	99,4	112,5
30-IX-1993	143,0	122,5	135,8
31-XII-1993	153,5	131,2	148,0
30-VI-1994	158,6	131,6	143,2

(*) Dades estimades.

trial de la crisi de finals dels setanta, amb un impacte important en el teixit productiu de Barcelona i primer cinturó metropolità.

També és rellevant el fet que a prin-

cipis dels vuitanta, la "cultura" d'inscriure's a l'INEM per buscar feina era més generalitzada a Barcelona i als grans nuclis urbans del seu entorn que a la resta del territori. Aquest fet es fa especialment palès amb la forta tendència que mostra la mà d'obra femenina durant la primera meitat dels vuitanta a registrar-se com a una forma d'incorporar-se activament al mercat de treball. Fins al punt que a partir del 1987 el col·lectiu de dones en atur registrades a l'INEM supera àmpliament el dels homes.

Les dades disponibles posen de relleu el diferent comportament dels col·lectius d'homes i dones registrats com a desocupats a l'INEM al llarg dels anys i també en funció dels diferents àmbits territorials.

Evolució de l'atur masculí

(Números index)

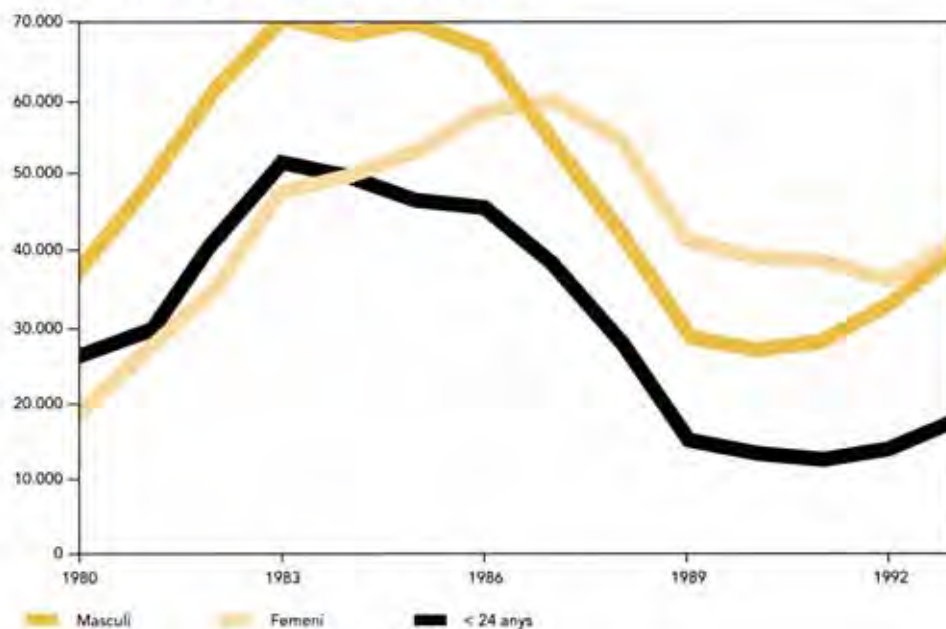
Període	Barcelona	Regió I	Catalunya
31-XII-1980	100,0	100,0	100,0
31-XII-1983	189,9	163,6	167,3
31-XII-1987	157,5	126,0	132,2
31-XII-1990	72,2	58,1	64,2
31-XII-1992	88,0	72,6	80,2
31-XII-1993	118,7	101,7	113,7
30-VI-1994	125,0	102,3	109,6

Evolució de l'atur femení

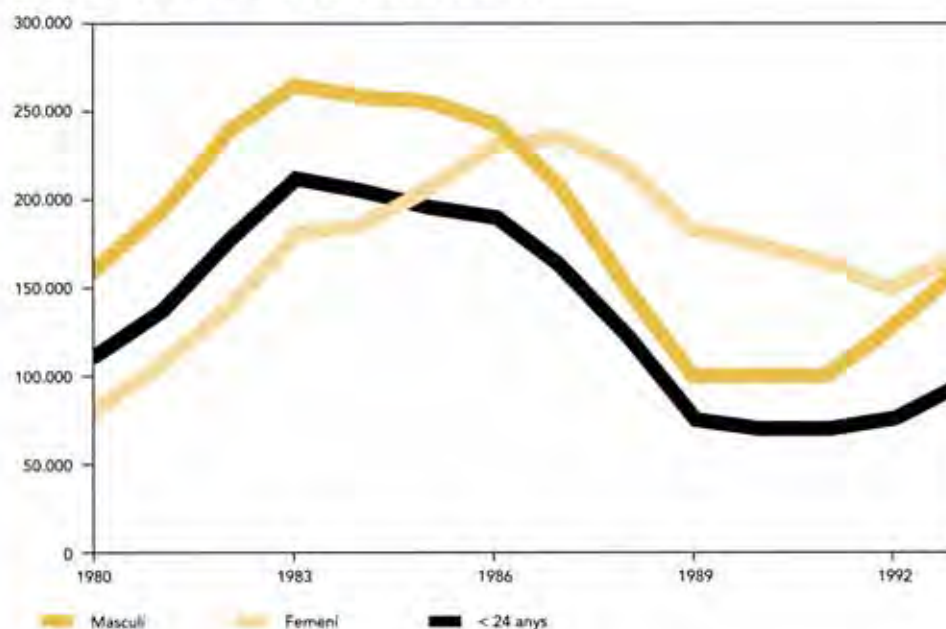
(Números index)

Període	Barcelona	Regió I	Catalunya
31-XII-1980	100,0	100,0	100,0
31-XII-1983	250,2	215,0	217,3
31-XII-1987	314,5	271,7	287,0
31-XII-1990	207,5	187,7	212,1
31-XII-1992	193,5	179,2	184,4
31-XII-1993	221,9	188,5	214,1
30-VI-1994	224,5	188,4	207,6

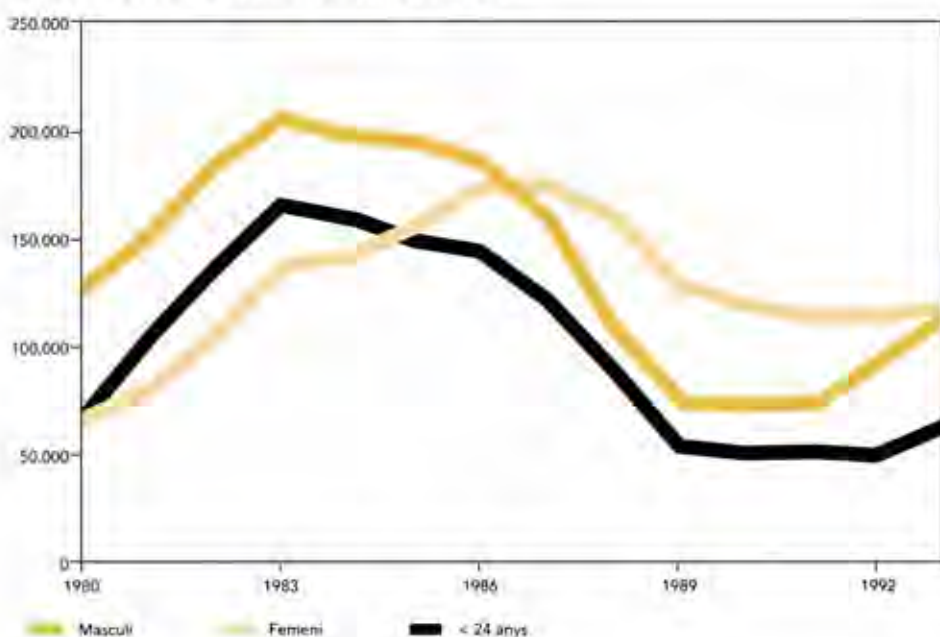
Evolució de l'atur juvenil i per sexes. Barcelona

Evolució de l'atur juvenil i per sexes. Catalunya

Evolució de l'atur juvenil i per sexes. Regió I

De l'evolució de les diferents sèries es constata uns punts d'inflexió de les tendències diferents entre l'atur masculí i el femení amb independència de l'àmbit geogràfic. Reflexos de l'existència de condicionants estructurals en el mercat de treball fan que el col·lectiu femení sigui un col·lectiu escassament imitat.

Així, la sèrie d'atur masculí assoleix el seu màxim en acabar el 1983 a tots els àmbits geogràfics -a Barcelona es repeteix aquest màxim l'any 1985-, mentre que la sèrie d'atur femení creix ininterrompudament fins al 1987. Es tracta de dues tendències amb el mateix sentit, però amb ritmes de creixement diferents i amb unes reaccions davant els canvis de conjuntura diferents i, aparentment, contradictoris.

Si observem l'evolució de l'atur durant el període de creixement de l'economia, ens adonem que passa el mateix que en la fase recessiva encara que les diferències d'intensitat i el "gap" entre els punts d'inflexió s'han reduït. Així, la sèrie d'atur masculí situa els seus mínims a tots els àmbits en acabar l'any 1990, després de set anys de descens, mentre que l'atur femení continua reduint-se fins a final del 1992 -o el 199- per el conjunt de la Regió I.

Per explicar aquest diferent comportament entre l'atur registrat femení i masculí d'ençà el 1980 hem de recórrer a conceptes com ara el tradicional caràcter subsidiari de la mà d'obra femenina a l'estructura productiva catalana i espanyola, una cultura d'assignació sexista d'activitats professionals i de nivells de

responsabilitat i una discriminació de fet del col·lectiu de dones, especialment a partir d'una certa edat, per raons alienes a les estrictament professionals.

De forma paral·lela a la progressiva superació d'aquestes barreres, l'economia catalana, i la barcelonina en especial, han viscut una notable transformació de la seva estructura productiva que, sens dubte, ha estat un dels factors que més ha afavorit aquesta progressiva superació de la discriminació de la mà d'obra per raons de sexe. En tot cas, la relació entre atur i grans sectors productius és una qüestió que abordarem en el proper punt.

A grans trets, i sense ànim d'esgotar la casuística, comentar que el fort augment de l'atur femení de la primera meitat dels vuitanta -anys de crisi- es deu bàsicament a una progressiva incorporació de la dona al mercat de treball, producte tant dels canvis que vivia la nostra societat en aquells anys com d'una creixent necessitat per part de moltes famílies en les quals la dona intentava aportar o complementar les rendes que -a conseqüència de la crisi- no aportava o aporta amb menys quantitat el cap de família que havia perdut la seva feina, fins aleshores única font de renda familiar.

Per explicar que l'atur femení continuï augmentant durant els primers anys de creixement i quan l'atur masculí disminueix, s'ha de pensar bàsicament en la conjunció de dos factors com ara una certa discriminació per raó de sexe -les empreses prefereixen contractar homes, en primera instància- suavitzada amb

l'excusa de l'experiència i d'una major qualificació professional, i unes expectatives de creixement que fan que s'incorpori a la població activa com a demandant d'ocupació, en molts casos més potencial que efectiva, un percentatge significatiu de població femenina que en unes altres circumstàncies possiblement no s'hi hauria incorporat.

Que la recessió actual s'hagi fet sentir abans i amb més intensitat entre els homes que no pas entre les dones -si ens guiem per l'evolució de l'atur registrat- possiblement es deu al fet que la crisi ha començat per sectors amb un predomini de mà d'obra masculina -construcció i determinades branques industrials i de serveis a la producció- alhora que l'expansió del terciari ha obert noves expectatives de col·locació per a la dona. Sense oblidar que en moments de crisi, i per tant de dificultats creixents per trobar feina, hi haurà un percentatge de població activa que previsiblement deixarà de buscar feina activament i en conseqüència, deixa de ser una persona desocupada a efectes de l'INEM. Possiblement optarà per un treball precari a l'economia submergida.

Al llarg de tot el període estudiat,

Evolució de l'atur juvenil

(Números índex)

Període	Barcelona	Regió I	Catalunya
31-XII-1980	100,0	100,0	100,0
31-XII-1983	196,5	241,3	190,4
31-XII-1991	52,9	71,2	62,9
31-XII-1993	71,1	101,7	89,5
30-VI-1994	67,3	93,6	79,7

l'evolució de l'atur juvenil -assimilat a les persones amb menys de 24 anys- s'ajusta força a l'evolució de l'atur masculí pel que a fa a tendència, intensitat de creixement i punts d'inflexió, amb l'excepció del conjunt de la Regió I.

La diferència d'evolució entre l'atur juvenil a Barcelona i resta de Regió I -més marcada que la que es desprèn de la Taula pel pes de Barcelona sobre el conjunt de la Regió I -durant el trienni 1980-1983 s'ha d'imputar a l'impacte de la crisi sobre el teixit productiu del primer cinturó metropolità, molt dependent de l'activitat industrial. També hi va influir una estructura demogràfica més jove a l'entorn metropolità que no pas a Barcelona i possiblement un menor índex d'estudiants d'ensenyament superior. Tot plegat es fa notar en un col·lectiu d'aturats sense ocupació anterior percentualment molt més important a la Regió I que a Barcelona i Catalunya.

Distribució sectorial de l'atur.

L'anàlisi de l'atur en l'àmbit de grans sectors productius -una divisió que d'altra banda perd sentit a un ritme vertiginós- posa en evidència el fet diferencial de la conjuntura sectorial davant del fet locacional. És a dir, l'evolució seguida per l'atur de procedència industrial és molt semblant, quant a tendències, a tots els àmbits considerats, alhora que és manifestament diferent a l'evolució de l'atur a la

resta de sectors. El mateix passa amb la construcció i els serveis.

L'evolució de l'atur industrial d'ençà el 1980 reflecteix amb molta precisió l'evolució de l'activitat econòmica i especialment els punts d'inflexió del creixement de l'economia. Així, les dades d'atur industrial marquen la sortida de la crisi de final dels setanta a partir del 1986-1987 i tanquen aquesta fase alcista el 1991-1992.

Contràriament, la construcció inicia una certa recuperació a partir del 1984, amb un creixement espectacular a partir del 1988 i fins al 1990-1991. En aquest cas però, la necessària especificitat del sector

Evolució sectorial de l'atur

(números índex)

Indústria	Barcelona	Regió I	Catalunya
31-XII-1980	100,0	100,0	100,0
31-XII-1985	198,5	173,1	179,5
31-XII-1986	191,4	175,3	180,3
31-XII-1991	114,1	113,3	125,6
31-XII-1993	141,6	140,6	156,1
30-VI-1994	149,7	139,8	152,4
Construcció			
31-XII-1980	100,0	100,0	100,0
31-XII-1982	118,7	105,0	113,6
31-XII-1983	113,8	106,4	115,2
31-XII-1989	32,6	26,0	31,2
31-XII-1990	31,0	26,9	33,3
31-XII-1993	65,0	59,4	71,0
30-VI-1994	65,0	57,5	65,7
Serveis			
31-XII-1980	100,0	100,0	100,0
31-XII-1987	263,9	258,8	286,8
31-XII-1989	175,1	180,5	209,5
31-XII-1993	245,2	254,6	287,6
30-VI-1994	249,0	256,5	273,6

Evolució de la població activa i dels seus components

	Població activa (EPA) (milers)	Població ocupada (EPA) (milers)	Població aturada (EPA) (milers)	Taxa d'atur estimat (EPA) (%)	Atur registrat (INEM) (milers)	Taxa d'atur registrat (%)	Atur estimat/ atur registrat (%)
Província Barcelona							
1980	1.752,1	1.478,6	273,5	15,6	208,3	11,9	31,3
1981	1.776,1	1.432,6	343,5	19,3	257,1	14,5	33,6
1982	1.796,4	1.361,1	435,3	24,2	317,8	17,7	37,0
1983	1.798,5	1.348,7	449,8	25,0	378,2	21,0	18,9
1984	1.793,1	1.327,3	465,7	26,0	376,6	21,0	23,7
1985	1.798,6	1.263,1	455,6	25,3	389,7	21,7	16,9
1986	1.799,1	1.372,0	427,0	23,7	397,3	22,1	7,5
1987	1.900,3	1.465,8	434,5	22,9	368,4	19,4	17,9
1988	1.878,6	1.496,4	382,2	20,3	302,0	16,1	26,6
1989	1.911,5	1.612,5	299,1	15,6	229,9	12,0	30,1
1990	1.948,2	1.674,1	274,1	14,1	219,8	11,3	24,7
1991	1.939,1	1.667,1	272,0	14,0	213,9	11,0	27,2
1992	1.907,3	1.584,5	322,8	16,9	223,0	11,7	44,7
1993	2.002,8	1.538,2	464,6	23,2	281,4	14,0	65,1
II-94	2.023,7	1.557,9	465,8	23,6	289,4	13,4	66,1
Catalunya							
1980	2.249,0	1.939,7	309,3	13,8	240,3	10,7	28,7
1981	2.293,2	1.902,4	390,8	17,0	298,2	13,0	31,1
1982	2.318,4	1.827,1	491,3	21,2	373,7	16,1	31,5
1983	2.313,2	1.805,7	507,5	21,9	443,3	19,2	14,5
1984	2.311,0	1.781,8	529,2	22,9	446,3	19,3	18,6
1985	2.323,9	1.804,5	519,3	22,3	461,8	19,9	12,5
1986	2.322,8	1.835,2	487,6	21,0	472,2	20,3	3,3
1987	2.429,7	1.942,6	487,1	20,0	445,1	18,3	9,4
1988	2.423,6	1.996,1	427,4	17,6	369,5	15,2	15,7
1989	2.467,5	2.129,2	338,3	13,7	285,8	11,6	18,4
1990	2.530,9	2.209,4	321,5	12,7	276,1	10,9	16,4
1991	2.533,0	2.207,8	325,2	12,8	270,4	10,7	20,3
1992	2.492,3	2.101,7	390,6	15,7	278,5	11,2	58,0
1993	2.573,7	2.019,4	554,3	21,5	355,8	13,8	55,8
II-94	2.602,8	2.050,1	552,7	21,2	344,2	13,2	60,6
Espanya							
1980	12.860,2	11.239,9	1.620,3	12,6	1.415,7	11,0	14,5
1981	12.918,9	10.930,7	1.988,2	15,4	1.743,8	13,5	14,0
1982	13.101,1	10.866,3	2.234,8	17,1	2.150,9	16,4	3,9
1983	13.210,1	10.776,5	2.433,6	18,4	2.342,3	17,7	3,9
1984	13.228,2	10.359,0	2.869,2	21,7	2.604,2	19,7	10,2
1985	13.345,5	10.411,5	2.934,0	22,0	2.731,5	20,5	7,4
1986	13.961,3	10.961,3	2.943,5	21,2	2.901,8	20,9	1,4
1987	14.497,8	11.593,0	2.903,9	20,0	3.023,6	20,9	-4,0
1988	14.620,7	11.919,6	2.701,2	18,5	2.768,5	18,9	-2,4
1989	14.929,9	12.408,2	2.521,8	16,9	2.426,6	16,3	3,9
1990	15.044,1	12.619,8	2.424,3	16,1	2.351,2	15,6	3,1
1991	15.125,1	12.558,9	2.566,2	17,0	2.329,3	15,4	10,2
1992	15.193,0	12.145,9	3.047,1	20,1	2.360,4	15,5	29,1
1993	15.405,8	11.723,5	3.682,3	23,9	2.705,8	17,6	36,1
II-94	15.490,6	11.727,7	3.752,9	24,3	2.644,8	17,1	42,3

Font: INEM: EPA 4t. trimestre diversos anys. Departament de Treball de la Generalitat: Full mensual d'ocupació. Notes: A les dades d'Espanya l'atur de 1982 és de gener del 1983 i l'atur de 1991 és de novembre.

Evolució de l'atur registrat
(desocupats registrats a l'INEM)

Anys	Atur total	Indústria	Construcció	Serveis	S. o. a.*	Masculí	Femení	24 anys
Barcelona								
1980	56.230	20.326	8.566	18.889	8.392	37.262	18.968	25.941
1981	74.777	27.396	10.150	23.644	13.536	48.136	26.641	28.841
1982	95.821	33.308	10.166	31.568	20.710	61.431	34.390	40.249
1983	118.242	37.524	9.749	38.706	32.122	70.777	47.465	50.938
1984	118.819	37.517	9.330	40.275	31.127	69.094	50.300	50.117
1985	124.076	40.355	8.760	45.453	29.282	70.323	53.350	47.134
1986	125.694	38.900	7.885	49.582	29.057	66.750	58.944	45.889
1987	118.402	37.425	6.648	49.857	24.229	58.754	59.648	38.923
1988	97.077	31.982	4.480	42.468	17.962	42.579	54.498	28.596
1989	70.642	25.408	2.789	33.967	9.239	28.580	42.062	15.360
1990	66.238	24.203	2.659	33.454	5.809	26.886	39.352	13.780
1991	66.295	23.199	3.063	35.372	4.572	27.721	38.574	13.721
1992	64.491	23.785	4.461	37.193	3.956	32.795	36.696	14.029
1993	86.336	28.785	5.567	46.312	5.529	44.246	42.090	18.432
30-VI-94	89.177	30.435	5.571	47.030	5.977	46.591	42.586	17.448
Regió I								
1980	191.746	73.396	39.781	41.071	37.216	126.593	65.153	69.636
1981	233.612	91.699	42.504	50.996	48.081	151.905	81.707	104.736
1982	290.876	112.215	41.782	67.795	68.586	184.695	106.181	138.603
1983	347.181	122.390	42.334	78.596	103.185	207.111	140.070	168.029
1984	341.394	118.136	36.784	82.693	102.679	198.713	142.681	159.375
1985	353.329	127.034	33.082	92.315	99.176	197.937	154.989	152.222
1986	361.317	128.665	30.938	104.253	95.477	186.677	174.173	147.741
1987	336.597	125.422	25.897	106.306	77.420	159.557	177.040	125.436
1988	273.480	108.179	16.313	91.440	56.242	110.884	163.195	92.870
1989	206.416	89.896	10.338	74.140	31.196	74.521	131.895	54.862
1990	195.864	88.145	10.689	75.793	20.525	73.590	122.274	50.237
1991	190.669	83.178	12.372	78.778	15.833	74.259	115.410	49.566
1992	198.650	84.897	18.399	81.342	13.475	91.927	116.571	63.358
1993	251.549	103.228	23.635	104.562	19.407	128.739	122.810	70.805
30-VI-94	252.254	102.614	22.880	105.330	20.684	129.481	122.773	65.162
Catalunya								
1980	240.338	89.307	53.041	52.531	44.760	158.022	82.316	112.067
1981	298.184	113.268	59.381	66.909	57.686	193.211	104.973	134.200
1982	373.671	139.617	60.264	88.762	83.241	237.239	136.432	176.974
1983	443.312	152.409	61.083	105.658	122.150	264.402	178.910	213.330
1984	446.340	150.457	54.362	115.508	123.174	259.172	187.168	207.157
1985	461.800	160.324	49.368	128.946	120.026	2457.145	204.655	198.571
1986	472.213	160.994	46.391	144.794	116.533	241.984	230.229	192.343
1987	445.125	159.942	38.318	150.662	92.646	208.913	236.212	165.966
1988	369.471	140.168	25.188	133.639	67.234	101.957	183.852	77.654
1989	276.087	118.008	17.673	112.515	25.563	101.493	174.594	71.425
1991	270.354	112.155	20.637	115.770	19.781	104.038	166.316	70.495
1992	278.456	114.329	28.656	116.262	17.542	126.661	151.795	75.684
1993	355.816	139.411	37.660	151.104	25.260	179.614	176.202	100.338
30-VI-94	344.163	136.070	34.861	143.701	27.228	173.246	170.917	89.310

* Sense ocupació anterior

a cada àmbit incideix en trajectòries lleument divergents, tot i que l'atur registrat no és, especialment en aquest cas, l'indicador que millor il·lustra l'evolució del sector.

Tres quarts del mateix succeeix amb

el conjunt dels serveis. D'una banda, es constata que el col·lectiu d'aturats d'aquest sector ha passat a ser, d'ençà el 1983, el més voluminós a Barcelona. Possiblement l'augment de la població activa femenina n'ha estat un dels factors

responsables. A Catalunya aquest canvi estructural no es produeix fins a final del 1991, mentre que al conjunt de la Regió I -tot i el pes de Barcelona- tot just s'ha produït al llarg del darrer any.

Una breu referència als canvis estructurals del mercat laboral

Sense entrar a comentar la reforma de l'Estatut dels Treballadors i el Decret llei sobre mesures urgents de foment de l'ocupació i les repercussions que tindran en la creació d'ocupació, volem fer algunes consideracions sobre el futur que es pot endevinar a partir tant de l'evolució de les dades de l'INEM sobre aturats i contractacions com de les manifestacions fetes pels diferents agents econòmics sobre la reforma necessària del mercat laboral.

Per una banda posar de relleu d'existència d'un col·lectiu d'aturats de llarga durada, assimilable a una taxa d'atur estructural difícil d'avaluar numèricament, però en tot cas elevat i possiblement en expansió. Per altra banda, les noves formes de contractació i les noves necessitats de les empreses donaran lloc a un ampli ventall de fórmules, que dependran principalment de les necessitats de cada empresa, sigui per la seva dimensió, sigui per les necessitats pròpies de la seva activitat o per altres factors més específics.

Aquesta flexibilització permet adequar els nivells de producció a les exigències d'un mercat internacional cada cop més competitiu, afavorint la competitivitat

de les empreses. Tanmateix, calen moltes altres mesures tant o més importants per facilitar l'augment de la competitivitat. Aquest és un tema prou tractat darrerament en tots els mitjans de comunicació i sobre el qual els diferents agents econòmics posen més o menys èmfasi a l'hora de valorar les prioritats de polítiques destinades a aquest fi.

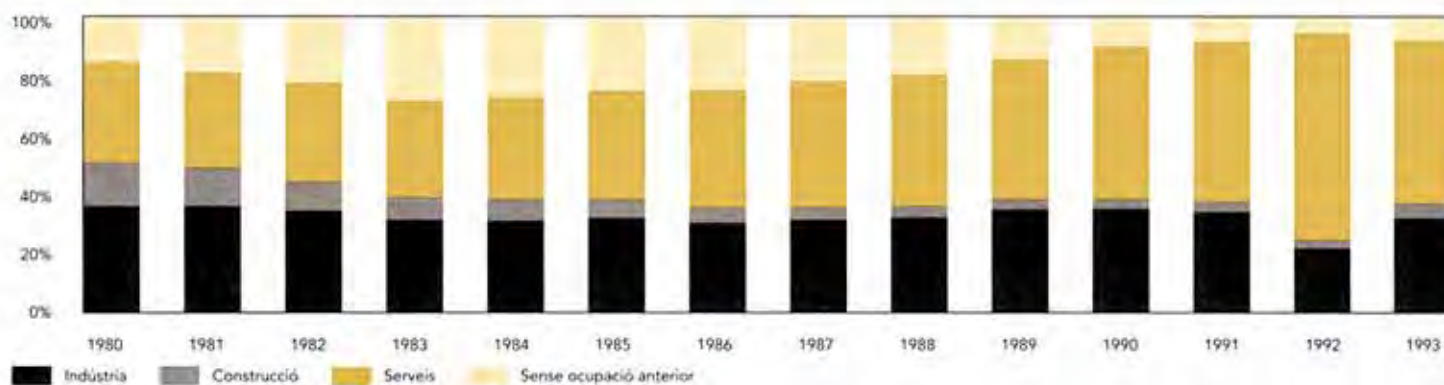
El que sí que cal considerar són els efectes que aquestes reformes del mercat laboral tenen i tindran sobre la renda familiar i sobre molts altres aspectes no estrictament econòmics. Per una banda, comença a fer-se evident, tot i l'actual període de crisi, l'existència d'un col·lectiu d'aturats de llarga durada -que podríem qualificar de crònics- sobre els quals cal aplicar una política destinada a facilitar la seva inserció al mercat laboral i en tot cas facilitar-los una renda mínima, més encara si han de suportar càrregues familiars. Aquest és un fet sobre el qual no hi ha massa divergències entre els diferents agents. De fet, el paquet d'ajuts a la contractació de majors de 45 anys aprovat recentment pel govern confirma la voluntat de solucionar aquest problema. Per altra banda, cal tenir en compte els efectes que sobre la població ocupada poden tenir totes aquestes reformes: disminució de la renda familiar disponible si s'estenen els

contractes a temps parcial o si es van succeint períodes d'ocupació i períodes de desocupació sense cobrament de prestacions. De fet, a efectes de renda disponible, no és homologable un ocupat a plena jornada a un ocupat a mitja jornada, i caldrà, si aquestes diferències es generalitzen i s'accentuen, recórrer a uns paràmetres més qualitius sobre la realitat del món laboral que la simple classificació entre aturats i ocupats.

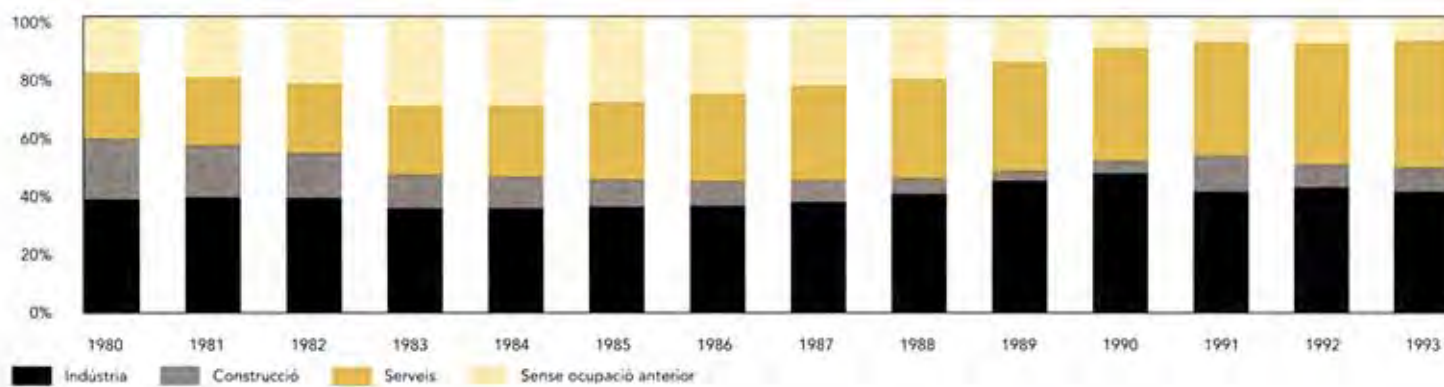
Tot plegat, en definitiva, pot afectar en més o menys grau les expectatives de renda a un termini mitja, i aquestes expectatives incertes poden influir més del que hom podria pensar amb una visió tècnica i científista en aspectes demogràfics, com ara el retard de l'edat de matrimoni, el fet de decidir tenir fills o no tenir-ne i quants, noves formes d'organització familiar i de solidaritat, etc.

Només apuntar que aquests aspectes demogràfics poden repercutir clarament sobre l'estructura de la població activa en un futur no massa llunyà o el cost que representa mantenir un estat del benestar amb unes perspectives que apunten al fet que una part cada cop més reduïda de la població serà ocupada ja és un tema prou important com per tenir en compte i deixar, un cop més, obert el debat sobre el mercat laboral.

Evolució sectorial de l'atur registrat a Barcelona

Evolució sectorial de l'atur registrat a la Regió I

Evolució sectorial de l'atur registrat a Catalunya

